

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ โรงเรียนชุมชนนาเรียงวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สรุปผลการวิจัย
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนชุมชนนาเรียงวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1
2. เพื่อพัฒนาครูผู้สอนของโรงเรียนชุมชนนาเรียงวิทยาคม ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการได้
3. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนชุมชนนาเรียงวิทยาคมให้สูงขึ้น

สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบโครงการของโรงเรียนชุมชนนาเรียงวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 สภาพการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนชุมชนนาเรียงวิทยาคม ก่อนการพัฒนา ยังไม่เหมาะสม ครูบางส่วนยังไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ยึดตนเองเป็นหลัก ใช้แหล่งการเรียนรู้ไม่หลากหลาย ไม่ส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ และครูมีกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการน้อยมาก ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

หลังจากดำเนินการพัฒนาตามกลยุทธ์ของการวิจัยแล้ว กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 19 คน มีความกระตือรือร้นในการสอน นักเรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ทำให้การเรียนการสอนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังไม่บรรลุเป้าหมายตามที่

โรงเรียนกำหนด กลุ่มผู้ร่วมวิจัย มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนให้คำแนะนำแก่นักเรียนให้สามารถทำโครงการในรูปแบบต่างๆ ได้เป็นส่วนใหญ่ ผู้วิจัยได้พัฒนาครูที่ยังไม่สามารถดำเนินการพัฒนาการจัดการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นโครงการได้ โดยดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 จนในที่สุด ก็สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์

อภิปรายผล

จากการดำเนินการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นโครงการ โรงเรียนชุมชนนาเรียงวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 มีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. การอบรมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ผู้ร่วมวิจัย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นโครงการ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นโครงการ และการจัดทำโครงการ ทั้งยังมีความมั่นใจว่า สามารถจัดการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นโครงการ โดยการแนะนำนักเรียนในการจัดทำโครงการในรูปแบบต่าง ๆ ในรายวิชาที่ตนเองสอนได้ ทั้งนี้เพราะ การอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและประสบการณ์ด้านการปฏิบัติให้กับผู้เข้ารับการอบรมนอกเหนือจากการเรียนรู้จากทฤษฎี และหลักการต่างๆ ดังที่ สายสอางค์ แก้วเกษมกรณ (2543 : 84) กล่าวว่า การอบรมเชิงปฏิบัติการ เป็นรูปแบบหนึ่งของการฝึกที่จะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้ตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมนั้นๆ อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการฝึกอบรมนี้ได้เน้นถึงการเสริมสร้างให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนำสิ่งที่เรียนรู้นั้นมาปฏิบัติในการทำงานของเขา หรืออาจกล่าวได้ว่า การอบรมเชิงปฏิบัติการนั้น เป็นการฝึกอบรมในลักษณะเข้มข้น (Intensive Training Course) โดยจะเน้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะ (Skill) ในด้านวิชาการและด้านการปฏิบัติอย่างแท้จริงสอดคล้องกับ สมคิด บางโม (2544 : 14) กล่าวว่า การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหมายถึง กระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานเฉพาะของบุคคล โดยมุ่งเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และทัศนคติ (Attitude) นำไปสู่การยกระดับมาตรฐานการทำงานให้สูงขึ้น ทำให้นักลมีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานและองค์การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ยูพินพร ประเสริฐนอก (2550 : 110-111) ได้ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาครูด้านการจัดการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นโครงการ โรงเรียนบ้านหนองกุงใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า หลังจากการพัฒนาครูผู้สอน ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 6 คน ได้ดำเนินการจัดการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นโครงการซึ่งขณะนี้มีความกระตือรือร้นในการสอน ทำให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองโดยใช้กระบวนการกลุ่ม ทำให้การเรียนการสอนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถเขียนแผนการจัดการ

เรียนรู้ ตลอดจนให้คำแนะนำแก่นักเรียนให้สามารถทำโครงการในรูปแบบต่าง ๆ ได้เป็นส่วนใหญ่ ผู้วิจัยได้พัฒนาครูที่ยังไม่สามารถดำเนินการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการได้ ได้ดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 จนในที่สุดก็สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ และสอดคล้องกับ สถิติภรณ์ สิทธิไทย (2550 : 80-82) ได้ศึกษาค้นคว้า เรื่องการพัฒนาบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ โรงเรียนปากงาบวิทยา อำเภอป่าหน่วจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เกิดทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น อย่างเป็นระบบ ทำให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ตามหลักสูตรของสถานศึกษา

2. การศึกษาดูงาน พบว่า หลังจากผู้ร่วมวิจัยได้ฟังการบรรยาย การให้ความรู้ ฝึกเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ ชมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ และดูตัวอย่างโครงการ ทำให้ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจ เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการได้ครบทุกด้าน และมองเห็นแนวทางในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ และผู้ร่วมวิจัยมีความสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะ การศึกษาดูงานทำให้นักครุได้รับประสบการณ์ตรง เกิดทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงานและนำความรู้ ประสบการณ์ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในหน่วยงานและเป็นการพัฒนาตนเอง ดังที่ สมพงษ์ เกษมสิน (2526 : 124) กล่าวไว้ว่า การส่งเสริมให้ข้าราชการได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานและสังเกตวิธีการทำงานเป็นวิธีหนึ่งของการพัฒนาบุคลากร เชื่อว่าการพัฒนาบุคลากรนั้น มุ่งเพิ่มพูนความรู้และความชำนาญและประสบการณ์ เพื่อให้ทุกคนในหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งสามารถปฏิบัติงานที่อยู่ในความรับผิดชอบให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่งเพชร เป้าเรื่อง (2551 : 118) ได้วิจัยเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ โรงเรียนจินดาสินธุวานนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า จากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยได้รับจากการศึกษาดูงานแล้ว สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการได้ครบทุกด้าน มองเห็นแนวทางในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการและมีความ สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของขวัญใจ อุดมรัตน์ (2550 : 44) ที่ได้ศึกษา เรื่องการพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ โรงเรียนบ้านแกววิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า กลุ่มเป้าหมายหลังจากที่ได้ศึกษาดูงานแล้ว มีความรู้ ความเข้าใจ เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้ถูกต้อง และจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การนิเทศภายใน พบว่า ผู้ร่วมวิจัย มีระดับความรู้ ความสามารถในการเขียนแผน การจัดการเรียนรู้แบบ โครงงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สาระสำคัญมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุมพฤติกรรมการเรียนรู้หลายด้าน เนื้อหาเหมาะสมกับ ระดับชั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นกระบวนการกลุ่ม เปิดโอกาสให้นักเรียน ได้แสดง ความสามารถ ได้เต็มที่ มีสื่อที่ทันสมัย และการวัดและประเมินผลเน้นตามสภาพที่แท้จริง ครูมี พฤติกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับดี และนักเรียนมีพฤติกรรมในการเรียนรู้แบบ โครงงานอยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้เพราะ การนิเทศภายใน เป็นการดำเนินการเพื่อติดตามผลการ ปฏิบัติงานของบุคลากรว่าสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าหมายของงานแต่ละอย่างมากน้อยเพียงใด และเป็นการพัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานของครูในทุกด้านร่วมกันแก้ไขปรับปรุง และพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังที่กรมวิชาการ (2544 : 13) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศติดตามผล ว่ามีจุดประสงค์เพื่อให้สถานศึกษามี ศักยภาพในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องตามมาตรฐานหลักสูตรและให้ เป็นไปตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และเพื่อให้ สถานศึกษาสามารถบริหารและจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับ ความ ต้องการของชุมชน สังคม และทันต่อการเปลี่ยนแปลงและเพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาได้พัฒนา ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ชูพินพร ประเสริฐนอก (2550 : 110) พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยปฏิบัติกิจกรรมการ เรียนรู้แบบ โครงงาน ได้เป็นอย่างดี โครงงานส่วนมากอยู่ในระดับดี มีการวิเคราะห์หลักสูตรก่อน จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียน ได้ปฏิบัติจริง มีแหล่งการ เรียนรู้ที่เหมาะสมกับการจัดทำโครงงาน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของรุ่งเพ็ชร เม้าเรือง (2551 : 129) พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีระดับการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน ส่วนมากอยู่ในระดับดี มีการวิเคราะห์หลักสูตรก่อนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การเขียนแผนการ จัดการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียน ได้ลงมือปฏิบัติอย่างเต็มที่ ผู้เรียน ได้มีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ วางแผนในการทำงาน และมีการใช้แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการจัดทำโครงงาน

4. การประเมินผล พบว่า ผู้ร่วมวิจัย มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถที่จะจัดกิจกรรมการ เรียนรู้แบบ โครงงานตามขั้นตอนของ โครงงานทั้ง 5 ขั้นตอน ได้อย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้น การจัด กิจกรรมส่วนมากสอดคล้องกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน ไม่ว่าจะเป็นการ ส่งเสริมให้นักเรียนเลือกหัวข้อ โครงงานที่สามารถบูรณาการเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้ การลงมือทำ โครงงานสอดคล้องกับเค้าโครงที่กำหนดไว้ การปฏิบัติงานเน้นกระบวนการกลุ่มมาก ขึ้น และการสรุปผลยังครอบคลุมวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดของการจัดทำโครงงานมากยิ่งขึ้น

มีการนำเสนอผลงานด้วยวิธีการที่เหมาะสม และ นักเรียนสามารถจัดทำโครงการได้ในระดับมากที่สุด ครูมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน อยู่ในระดับมากที่สุด และ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน อยู่ในระดับมากที่สุด และ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ทั้งนี้เพราะ การประเมินผลเป็นกระบวนการติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรอีกขั้นตอนหนึ่งที่เน้นผลสำเร็จของงาน ผ่านการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ ดังที่ วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2544 : 12) ที่กล่าวว่า การประเมินผลเป็นการตรวจสอบว่า ครูสามารถจัด กิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ยุพินพร ประเสริฐนอก (2550 : 111) พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยทุกคน มีความรู้ความ เข้าใจและสามารถที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนของโครงการ ทั้ง 6 ขั้นตอน ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ การจัดกิจกรรมส่วนมากสอดคล้องกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ โครงงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของรุ่งพีชกร เบ้าเรือง (2551 : 129) พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมี ความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ มีการนำเอาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นแนวทางสำหรับการจัดทำโครงการ การลงมือ ปฏิบัติสอดคล้องกับเค้าโครงการที่กำหนดไว้ การปฏิบัติเน้นกระบวนการกลุ่ม และการสรุป ผลนั้นก็ ครอบคลุมวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการจัดทำโครงการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

- 1.1 โรงเรียนควรมีการดำเนินการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูให้มีคุณภาพ อย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้ครูมีความชำนาญและสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับ ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้อย่างเหมาะสมและถ่ายทอดความรู้ให้เพื่อนร่วมงานหรือผู้ที่ สนใจได้
- 1.2 โรงเรียนควรดำเนินการอบรมเชิงปฏิบัติการและนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อ เป็นการกระตุ้นครู ให้มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
- 1.3 โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการครบทุกชั้น โดยเฉพาะในช่วงชั้นที่ 3 ควรเปิดรายวิชาโครงการ ในสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม
- 1.4 โรงเรียนควรจัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ครูและนักเรียน ได้ใช้ศึกษาหา ความรู้ด้วยตนเอง และนำไปใช้ทำโครงการในโอกาสต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนรู้ โดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานและการเรียนรู้ โดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบอื่น ๆ
- 2.2 ควรวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน เน้นเฉพาะ โครงงานประเภทใดประเภทหนึ่ง เพื่อให้เป็นผลงานเด่นของโรงเรียน
- 2.3 ควรวิจัยการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในรูปแบบอื่น ๆ ด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY